

AKTIVITETER FRA FAFO

[Tidligere seminarer](#)

[Nytt Fafo-prosjekt: Tilsyn med utenlandske arbeidstakere i transport og bygg.](#) Hvilke strategier og metoder har arbeidstilsynene i Danmark, Norge og Sverige i forbindelse med tilsyn med utenlandske arbeidstakere innenfor godstransport og i byggebransjen? Det er hovedspørsmålet i dette prosjektet, som er finansiert av Nordisk Ministerråd. Prosjektet vil bli gjennomført av Fafo-forskerne Line Eldring og Anne Mette Ødegård, i samarbeid med arbeidstilsynene i Danmark, Norge og Sverige. (Fafo Østforum, 19.02.15)

NYHETSSAKER FRA VÅR NYHETSTJENESTE

ALLMENNGJØRING OG MINSTELØNN

[Temaside om allmenngjøring](#)[Godsmedlemmer i NHO Transport heller mot et ja til allmenngjøring.](#)

Det skyldes blant annet at utenlandske selskaper i stadig større grad etablerer seg i Norge, men hyrer inn sjåfører fra tidligere Øst-Europa med andre lønns- og arbeidsvilkår. NHO Transports styre skal ta endelig stilling til spørsmålet den 10. mars. (NHO Transport, 26.02.15)

[Fagbevegelsen stritter imot minstelønn.](#) En lovpålagt minstelønn i EU vil ligge lavere enn de aller fleste tariffsatsene i Norden. Derfor er både norske, svenske og danske fagorganisasjoner imot en eventuell europeisk minstelønn. (forskning.no / Fafo, 17.02.15)

ARBEIDSMARKEDSKRIMINALITET, USERIØSITET OG SOSIAL DUMPING

[Mange utenlandske underleverandører i telebransjen.](#)

Nesten ingen av dem har tariffavtaler, og mange mangler autorisasjon. Kartleggingen av den norske telekommunikasjonsbransjen avdekket en skog av underentreprenører som jobber for lønninger helt ned i én euro i timen. (Fri Fagbevegelse, 27.02.15)

[Serveringsbransjen mangler oversikt over ansatte.](#)

Krav om personellister skal gjøre det vanskelig å lønne ansatte svart, samt hindre useriøse aktører, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Men nesten halvparten av serveringsstedene i Stavanger har ikke oversikt over hvem som jobber i bedriften. (Stavanger Aftenblad, 18.02.15)

[EU-dom styrker avgjørelsen i verftssaken.](#)

EU-domstolen har fastslått at finske lønnsregler også skal gjelde for de utenlandske arbeidstakerne som er utstasjonert i Finland, og at finske fagforeninger kan føre de utstasjonerte arbeidstakernes sak i retten. LO-advokat Håkon Angell mener [dommen styrker Høyesteretts avgjørelse](#) i verftssaken ved at minstelønn etter direktivet skal defineres ut fra nasjonal lovgivning og praksis. (Stortinget, EU/EØS-nytt, 18.02.15) Se også: [Ny EU-dom gjør arbeidet mot sosial dumping enklere](#) (Fri Fagbevegelse, 13.02.15)

[Avgjørelse i EU-domstolen kan bli nyttig i kampen mot sosial dumping.](#)

EU-domstolen ga nylig finsk LO og polske elektrikere medhold i et søksmål som har vært gjennom hele rettssystemet. – Dommen markerer et klart retningsskifte fra EU-domstolen og får betydning for mange liknende arbeidslivssaker, sier leder av LOs juridiske avdeling Atle Sønsteli Johansen. (ANB siste.no, 25.02.15) Se også: [Hele dommen \(dansk\)](#) [European Court of Justice's ruling in favour of equal wages for posted workers](#) (ETUC, 12.02.15)

[Stereotyper og fordommer om svensker og polakker](#). Både svenske og polske arbeidsinnvandrere opplever positive og negative stereotyper, forteller kulturviter Ida Tolgensbakk ved Universitetet i Oslo som har tatt doktorgraden på unge svensker i Oslo, og Fafo-forsker Jon Horgen Friberg som forsker på polske arbeidsinnvandrere. (Forskning.no, 05.03.15)

[Flere utenlandske arbeidstakere dør på jobb](#). Sju personer har omkommet i arbeidsulykker i Norge hittil i år, og fire av dem var arbeidstakere av utenlandsk opprinnelse. (Fri Fagbevegelse, 03.03.15) Se også: [13 av de 43 som døde på jobb i 2014 var utenlandske statsborgere](#) (Stavanger Aftenblad / NTB, 22.01.15) [Fire av de 48 som døde på jobb i 2013 var utenlandske statsborgere](#) (Arbeidstilsynet, 17.01.14)

[- Kulturforskjeller like viktig som språk](#). Språk og kulturforskjeller kan være en medvirkende årsak til mange av ulykkene på byggeplassene, ifølge Torgeir Ekseth, HMS-ansvarlig i Veidekke Entreprenør Trondheim. - Mange av de utenlandske arbeiderne, er ikke vant til vår måte å jobbe på, der mye av ansvaret er lagt på den enkelte arbeidstaker, sier Ekseth. (Byggeindustrien, 03.03.15)

[- Arbeidsinnvandrere må lære seg norsk på egen hånd](#). Arbeidsinnvandrerne er svært viktig for næringslivet i mange vestlandskommuner. Men de færreste kommuner er forberedt på å ta imot og integrere dem, sier forsker Finn Ove Båtevik ved Møreforskning. - Det finnes ingen integrasjonspolitikk for arbeidsinnvandrere for EØS-land. Norsk må lære seg på egen hånd, sier Fafo-forsker Jon Horgen Friberg. (NRK Hordaland, 25.02.15)

[Lite produktivt om innvandring](#). - Det er betydelig tvil og uenighet om sammenhengen mellom innvandring og produktivitet, men de fleste mener det er en viktig del av debatten. Derfor er det både merkelig og synd at produktivitetskommisjonen, som nylig la frem den første av sine to rapporter, nesten fullstendig ser bort fra problemstillingen, skriver Marius Doksheim. (Minerava, 23.02.15)

[- Au-pairar er underbetalte hushjelpere utan arbeidstakarrettar](#). Norske styresmakter kallar au pair-ordninga for kulturutveksling. I realiteten er au pairane profesjonelle hushjelpere med ei løn ned mot 69 kroner i timen, hevdar forskarar. Au pair-ordninga set kvinnelege arbeidsmigrantar i ein svært sårbar situasjon, ifølgje jurist Lene Løvdaal. (Kilden, 17.02.15)

[Flere sender kontantstøtten ut av landet](#). En rapport fra NAV viser at andelen som sender pengene ut av landet har økt. I 2014 var det i gjennomsnitt rundt 900 personer per måned som fikk såkalt eksportert kontantstøtte. (NRK, 17.02.15) Les mer og last ned artikkelen [Økt eksport av kontantstøtte](#) (Arbeid og velferd nr.1-2015, 17.02.15)

[Takker innvandrere for vekst i næringslivet](#). Nå er hver tiende innbygger i Norge utenlandsk statsborger. Arbeidsinnvandrere holder folketallet og produktiviteten oppe, sier ordførere (NRK Hordaland, 24.02.15).

LUFTFARTSBRANSJEN

[Hard konkurranse preger pilotenes arbeidsdag](#). Nylig er det gjennomført en undersøkelse blant mer enn 6000 piloter i Europa om deres ansettelsesvilkår. Den harde konkurransen i luftfarten påvirker ikke bare arbeidstakernes rettigheter, men reiser også spørsmål om flysikkerheten. I denne rapporten, som handler om atypiske ansettelser i luftfarten, har Fafo-forsker Anne Mette Ødegård bidratt med nasjonal rapportering. Les mer om [prosjektet](#). Last ned rapporten [Atypical Employment in Aviation](#)

[Norwegians kabinansatte demonstrerte i USA](#). Amerikanske flyselskaper og pilotforeninger frykter at Norwegian vil utkonkurrere andre flyselskaper med billig asiatisk arbeidskraft, og konserndirektør i Norwegian, Bjørn Kjos, sliter med å få amerikanske myndigheter til å godkjenne selskapets utvidelse til nye destinasjoner. I dag demonstrerte Norwegians kabinansatte for selskapets nye flylisens. (NRK, 18.02.15)

Ryanair: - Lokale lønnsavtaler er ikke forenelig med vår forretningsmodell.

Lavprisflyselskapet Ryanair skal starte flyvninger fra København lufthavn, men nekter å underskrive en lokal lønnsavtale for danske ansatte. Dansk fagbevegelse har varslet konflikt. - Den danske modellen er simpelthen ikke forenelig med vår forretningsmodell, uttalte kommersiell direktør David O'Brien til Danmarks Radio. (Fri Fagbevegelse, 23.02.15)

Se også sakene til høyre

7 av 10 dansker mener Ryanair-forhold er sosial dumping (Dansk LO, 26.02.15) - Ryanairs inntog på det danske arbeidsmarked er en gave til fagbevegelsen (Ugebrevet A4, 03.02.15) Dansk fagbevegelse tar opp kampen mot Ryanair (EL & IT, 30.01.15) Kommentar: Sosial dumping – eller et godt tilbud til prisbevidste forbrugere? (Berlingske Tidende, 30.01.15) Arbejdsforsker: - Ryanair er en hård nød at knække (avisen.dk, 30.01.15) Fagbevægelsen blæser til kamp mod Ryanair (Jyllands-Posten, 28.01.15)

TRANSPORTBRANSJEN

Leiar: Må styre unna sosial dumping.

- Lastebileigarane vil ha krav om minsteløn for å hindre sosial dumping med underbetalt arbeidskraft i transportnæringa. Tyskland og Frankrike går i bresjen for minstelønsordninger, men krava møter motstand frå EU-land som meiner dette handlar om å verne eige næringsliv mot konkurranse. Sunn og fri konkurranse må vi sjølvsagt både akseptere og arbeide for, men sosial dumping og lovause tilstandar må vi kjempe imot, skriv Sunnmørsposten på leiarplass. (24.02.15)

Røffere dager for norsk godstransport.

Norske arbeidsgivere og ansatte i selskaper som jobber med godstransport på vei ytrer dyp bekymring for hvordan de påvirkes av den internasjonale konkurransen, ifølge en fersk Fafo-rapport, utført i samarbeid med Transportøkonomisk institutt. (Arbeidslivet.no, 25.02.15)

Neppe begrensninger på utenlandske turbusser i sommer.

Kabotasjekjøring, både innen gods- og turbilsektoren, sto på agendaen da samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen og hans statssekretær, Bård Hoksrud, nylig møtte EUs transportkommisær. - Jeg oppfattet EU-kommisæren slik at det er handlingsrom for å lage nasjonale ordninger, sier statssekretæren. Men Hoksrud kan ikke love begrensninger på utenlandske turbusser i Norge til sommeren. (Fri Fagbevegelse, 23.02.15)

Krever kabotasje-kartlegging.

Norsk Lastebileier-forening (NLF) er glad for at Stortinget ber regjeringen om å skjerpe kontrollen av utenlandske transportørers momsbetaling. Stortinget er også positiv til et formalisert samarbeid mellom en rekke offentlige etater, noe NLF tolker som et ja til «Transportpoliti». (NLF, 20.02.15)

- Norske myndigheter bør studere hva som skjer i tysk transportnæring.

– Mens vi venter på at Tariffnemnda skal ta endelig stilling til YS' og Yrkestrafikkforbundets krav om allmenngjøring av gods- og turbiloverenskomstene, bør norske myndigheter studere det som skjer i tysk transportnæring, sier forbundsleder Svein Furøy i Yrkestrafikkforbundet (YTF). Der har myndighetene innført minstelønn for all internasjonal godstrafikk til og fra Tyskland og all innenlandsk trafikk med utenlandske kjøretøy i Tyskland (kabotasje). (YTF / NTB Info, 19.02.15)

Minstelønn også i Frankrike.

Frankrike følger Tyskland og Norsk Lastebileier-forening (NLF) og innfører krav om minstelønn som omfatter både kabotasje og internasjonale transporter til og fra landet. Det er den siste utviklingen og opptrappingen i kampen mot sosial dumping i Europa. (NLF, 20.02.15) Se også: Tysk minstelønn for lastebilsjåfører (LO-kontoret i Brussel, 10.01.15) NLF krever allmenngjøring og "transportpoliti" (NLF, 09.02.15)

FISKEINDUSTRIEN

[Mener fritt fiske bidrar til sosial dumping.](#) Norges kystfiskarlag mener fiskeriminister Elisabeth Aspaker må få på plass en regulering av snøkrabbefisket, for å forhindre underbetaling av mannskap på fiskebåter. (NRK Nordnytt, 23.02.15)

– [Kjøperne er medskyldige i sosial dumping.](#) En latvisk-registrert tråler i Kikenes er mistenkt for grov underbetaling av sine mannskaper. - Fiskeribedrifter er medansvarlige når de kjøper råstoff fra fiskefartøy som driver med sosial dumping, mener forbundsleder Johnny Hansen i Norsk Sjømannsforbund. (NRK Nordnytt, 20.02.15) Se også: [Uten lønn i to måneder – her går politiet til aksjon](#) (NRK Nordnytt, 19.02.15)

LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR I OFFENTLIGE KONTRAKTER

[Difi lanserer veileder for offentlige anskaffelser.](#) På dette frokostseminaret «Offentlige anskaffelser: Et bidrag i kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet», lanserer Difi "Veileder om beste praksis for etterlevelse av forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter". Seminaret arrangeres onsdag 25. mars kl 8.30-10.30 i Gamle Logen, Oslo. (Difi, 25.02.15) [Les mer om program og påmelding på Difis nettsider](#)

VIKARBYRÅDIREKTIVET

Fellesforbundet

[Kamp for å få lønn fra bemanningsselskaper.](#) Fellesforbundet har gått til sak mot flere bemanningsselskaper for å bekjempe praksisen: De ansatte får ikke lønn mellom oppdragene. Boye Ullmann i Rørleggernes Fagforening i Fellesforbundet sier de kjemper en prinsippkamp. (VG, 24.02.15)

[ESA vurderer norske restriksjoner.](#) EFTAs overvåkingsorgan ESA skal foreta en formell vurdering av den norske gjennomføringen av vikarbyrådirektivet, en såkalt «conformity assessment». Norske myndigheter må svare på spørsmål om berettigelsen av de norske restriksjonene. (Stortinget, EU/EØS-nytt, 18.02.15)

ANDRE NYHETER

[Kommentar: Billige polakker.](#)
- Aksepten for å skaffe seg en "billig polakk" og den skandaløse etterforskningen av dødsbrannen i Drammen henger nært sammen. Arbeidsinnvandrernes status kan bare heves dersom det arbeidet de gjør verdsettes likt med arbeid utført av nordmenn, skriver Eline Lønnå. (Fri Fagbevegelse, 03.03.15)

[Kronikk: Godt nok for en polakk.](#)
- Forslagene til endringer i arbeidsmiljøloven skal gi et mer fleksibelt arbeidsliv gjennom økt bruk av midlertidige ansettelser. Min oppfatning er at lovendringen forsterker todelingen av arbeidslivet i Norge. Polske arbeidstakere tilhører de yrkesgruppene som vil bli mest utsatt, skriver advokat Sebastian Garstecki. (NRK Ytring, 24.02.15)

[Ville vært annerledes om de døde var norske.](#) Ingen har blitt stilt til ansvar etter at sju polske gjestearbeidere døde i brannen på Gulsbogen i 2008. – Hadde denne saken berørt etniske nordmenn, så er jeg helt sikker på at etterforskningen av saken hadde vært annerledes, sier førstestatsadvokat Lasse Qvigstad (NRK, 24.02.15). Se Brennpunkt-programmet: ["Berre en polakk"](#) (NRK) Se også: [Polske pårørende vil saksøke Norge etter dødsbrann](#) (NRK, 27.02.15)

[Flere europeiske studenter til Norge.](#) Nesten 24.000 internasjonale studenter fant veien til Norge i studieåret 2013–2014, og det er særlig antallet europeere som øker. På bare fire år har Sverige og Polen fordoblet antallet studenter i Norge. Økningen må sees i sammenheng med arbeidsinnvandringen fra de to landene. (Utdanningsnytt / SIU, 03.03.15)

[Dansk minister: Arbeidsklausuler uforenlig med EU-retten.](#)

Den danske arbeidsministeren vil ikke kreve at danske kommuner og regioner innfører klausuler for å sikre anstendige lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester. Bakgrunnen er at han mener dette er uforenlig med EU-retten. I dag er det likevel obligatorisk for den danske staten å bruke arbeidsklausuler (Ugebrevet A4, 04.03.15).

[Stavanger-ordfører inviterte polakker til frokost.](#)

Over 30 polakker ble invitert til å spise frokost med Stavangers ordfører Christine Sagen Helgø. Målet var å fremheve Polens betydning for byen. Polakker er den største av innvandrergruppene i Stavanger kommune. (Stavanger Aftenblad, 25.02.15)

[Stavanger-regionen: Mange polakker i bygg og anlegg har mistet jobben.](#)

Det bor om lag 3000 polakker i Stavanger, og gruppa har vært viktig i den vekstperioden regionen har vært gjennom. Nå rammes også polakker av et stramt arbeidsmarked i Stavanger. Av alle arbeidsledige er tolv prosent polske, de fleste kommer fra bygg og anlegg. (NRK Rogaland, 16.02.15)

FLERE NYHETER finner du på [Fafo Østforums nettside](#)

[Nyhetsarkivet](#)

[Bakgrunn](#)
[Deltakere](#)
[Kontakt](#)

Fafo Østforum er en forskningsstøttet møteplass som gir oppdatert kunnskap om virkningene av EU/EØS-utvidelsene, arbeids- og bedriftsvandring, endringer i politikkutforming og innsikt i praktiske erfaringer. Gjennom seminarer og nettside er Fafo Østforum en kunnskapsleverandør på temaet. Forumet har i dag 23 deltakere - bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med Fafo Østforums prosjektleder [Line Eldring](#).

[FoU](#)
[Off dokumenter](#)
[Statistikk](#)
[Andre publ](#)
[Fafo Østforum publ](#)

På [nettsiden](#) finner du nyhetsklipp om EU-utvidelsen, informasjon om Fafo Østforums aktiviteter, derav program for kommende seminarer og foredragsfoiler fra tidligere seminarer. I Kunnskapsbasen finner du en rekke publikasjoner, se linker i venstre kolonne.

[Bestill nyhetsbrev](#)
[Avbestill](#)
[Nyhetsbrevarkiv](#)

Om nyhetsbrevet: Fafo Østforums elektroniske nyhetsbrev sendes ut jevnlig, og gir deg informasjon om Østforums seminarer, nye publikasjoner, samt tematisert utvalg av nyhetssaker fra vår nyhetstjeneste. Det er gratis å abonnere på nyhetsbrevet. Utskriftsvennlig pdf-versjon av nyhetsbrevene finner du i nyhetsbrevarkivet.

Kontakt:

Fafo, Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Borggata 2b. [Google kart](#)
Tlf: (+ 47) 22 08 86 00. Fax: (+ 47) 22 08 87 00 www.fafo.no